

Inhoud

Waar de Nieuwe Wereld op zijn oudst is	10
Het oosten van de VS als reisbestemming	12
Uw reis plannen	16
Suggesties voor rondreizen	20

Land, volk en cultuur

Het oosten van de VS in het kort	24
Natuur en milieu	26
Economie, maatschappij en politiek	32
Geschiedenis	39
Jaartallen	44
Maatschappij en dagelijks leven	46
Architectuur en kunst	52

Reisinformatie

Reis en vervoer	60
Accommodatie	63
Eten en drinken	66
Sport en activiteiten	70
Feesten en evenementen	72
Praktische informatie van A tot Z	74

Onderweg

Hoofdstuk 1 – New England

In een oogopslag: New England	96
Boston	98
De Freedom Trail	98
Aan de Waterfront	104
Back Bay en omgeving	105
Actief: Te voet door Bostons Klein-Engeland	106
Cambridge	110

New Hampshire en Vermont	116
Lexington (MA)	116
Concord (MA)	117
Concord (NH)	118
White Mountains.....	119
Noordelijke Green Mountains	123
Lake Champlain	124
Zuidelijke Green Mountains	127
Cape Cod	130
Van Bourne naar Woods Hole.....	130
Martha's Vineyard	132
Actief: Fietsen in de zeebries	134
Hyannis.....	136
Nantucket	136
Noordoostelijk Cape Cod.....	137
Plymouth.....	141
New Englands kreeftenkust	143
Salem	143
Cape Ann.....	146
Hampton Beach.....	147
Portsmouth.....	148
Southern Maine Coast.....	149
Portland	152
Maine's Midcoast.....	154
Camden (ME)	157
Acadia National Park	157
Rhode Island en Connecticut	160
Providence	160
Newport.....	165
Actief: Fietstocht door Newports miljonairshoek	166
De kust van Connecticut	168
Aan de Connecticut River	169
New Haven	172

Hoofdstuk 2 – Tussen de Atlantische Oceaan en de Grote Meren

In een oogopslag: Tussen de Atlantsche Oceaan en de Grote Meren	176
New York / Manhattan	178

Lower Manhattan	178
Van het Civic Center tot SoHo	183
Greenwich Village	184
Midtown	189
Actief: De mooiste uitkijpunten van Manhattan	193
Central Park en omgeving	196
Noord-Manhattan	200
Hudson Valley	206
Zuidelijke Hudson Valley	206
Hyde Park	208
Noordelijke Hudson Valley	210
Albany	212
Niagara Falls	215
De Amerikaanse kant van de waterval	215
De Niagarakloof	216
De Canadese kant van de waterval	220
Niagara Falls-stad (CA)	221
De zuidoever van Lake Erie	224
Buffalo	224
Aan Lake Erie	227
Cleveland	228
Actief: Kroegen- en clubtocht in de uitgaanswijk van Cleveland	234
Tussen Cleveland en Pittsburgh	236
Ten zuiden van Cleveland	236
Pittsburgh	240
Pennsylvania en New Jersey	249
York	249
Gettysburg	251
Harrisburg	253
Hershey	256
Reading	257
Lehigh Valley	257
Morristown	259
West Orange	260
Newark	261
Hoofdstuk 3 – Centrale Atlantische kust	
In een oogopslag: Centrale Atlantische kust	264
Het hart van New Jersey	266
Jersey City	266
Princeton	267

Trenton	268
Washington Crossing Historic Park	270
Camden (NJ)	270
Philadelphia en omgeving	272
Philadelphia	272
Actief: Het Philadelphia van bokslgende Rocky Balboa	282
Ten noordwesten van Philadelphia	286
Pennsylvania Dutch Country	289
Brandywine Valley	292
Wilmington	294
De kust van New Jersey	295
Atlantic City	295
Actief: Pier- en Boardwalkwandeling in het gokparadijs	298
Kustplaatsen	300
Cape May	301
Washington D.C.	303
National Mall	303
Stadscentrum	311
Buiten het centrum	313
Rond Chesapeake Bay	317
Baltimore	317
Annapolis	321
Atlantische kust	323
Hampton Roads	326
Colonial Parkway	327
Richmond	330
Fredericksburg	332
Alexandria	333
Appalachen	335
Actief: Skyline Drive – de 'Koningsweg' van de Appalachen	336
Shenandoah National Park	337
Luray Caverns	337
Charlottesville	338
Lexington	340
Roanoke	340
Blue Ridge Mountains	341
Het eilandenrijk van de Outer Banks	343
Kitty Hawk	343
Nags Head	344
Roanoke Island	344
De zuidelijke eilanden	346
Actief: Naar wrakken duiken bij de Outer Banks	347

Hoofdstuk 4 – Het zuiden

In een oogopslag: Het zuiden	350
Atlanta	352
Downtown	352
Sweet Auburn	356
Midtown	357
Druid Hills	358
Buckhead	359
Actief: Amusement in Stone Mountain Park	362
Blue Ridge Mountains	366
Aan de voet van de Blue Ridge Mountains	366
Great Smoky Mountains	369
Actief: Over de Alum Cave Trail door de Smokies	370
In de Tennessee Valley	371
Van Atlanta naar Nashville	372
Op weg naar Tennessee	372
Chattanooga	373
Actief: Recreëren op de Lookout Mountain	374
Lynchburg	378
Franklin	378
Nashville	380
Antebellum Trail	384
Athens	384
Madison	385
Onderweg naar Macon	387
Macon	387
De kust van Georgia	390
Okefenokee Swamp	390
Brunswick	391
Golden Isles	392
Darien	394
Savannah	395
Historic District	395
Buiten Savannah	400
Aan de kust van South Carolina	402
Hilton Head Island	402
Beaufort	404
Charleston	405
Actief: Langs romantische plantages	408
Georgetown	412
Myrtle Beach	413

Hoofdstuk 5 – Florida

In een oogopslag: Florida	416
Miami en Miami Beach	418
Miami	418
Miami Beach	425
Florida Keys	431
Upper Keys	431
Actief: Avontuur rond het koraalrif.	432
Lower Keys	436
Key West	437
Actief: Het Key West van Ernest Hemingway	438
Everglades National Park	441
Het zuiden van het nationaal park	441
Actief: Kanotochten door de Everglades	443
Het noorden van het nationaal park	444
Zuidelijke Golfkust	446
Naples	446
Lee County Coast	447
Sarasota	449
De Soto National Memorial	451
Tampa Bay, noordelijke Golfkust en Panhandle	452
Tampa	452
St. Petersburg	455
Clearwater Beach	457
Noordelijke Golfkust	458
Tallahassee	460
De Panhandlekust	461
Pensacola	463
Actief: Wandeling door een museumdorp	464
De oostkust	466
Gold Coast	466
Palm Beach	468
Barrier Isles	471
Treasure Coast	472
Orlando en de pretparken	474
De pretparken	474
Actief: Via waterglijbanen door Orlando	476
Space Coast en First Coast	484
Kennedy Space Center	484
Daytona Beach	485

St. Augustine	487
Jacksonville	489
Amelia Island	490
Culinaire woordenlijst	492
Woordenlijst	494
Register	496
Fotoverantwoording/colofon	504

Thema's

Intracoastal Waterway: een vochtige hoofdweg	30
In het land van bonus en discount	35
Gokken als ontwikkelingshulp	36
De Cherokeees op hun Trail of Tears	42
Een beroemde Bostonian: John F. Kennedy	111
Toevluchtsoorden voor kreeftenliefhebbers	151
Cast-Iron Historic District in SoHo	185
Underground railroad: 'slavenspoorbaan'	252
Liberty Bell: een nationale relikwie	274
Bijbel of bier: amishtieners en het <i>rumspringa</i>	288
Gejaagd door de wind: Margaret Mitchell	360
Amerika: land van vreemde alcoholwetten	376
Mel Fisher, koning van de schatzoekers	435

Alle kaarten in een oogopslag

New England in een oogopslag	97
Boston	100
Cape Cod	133
Fietsen in de zeebries	134
Providence	162
Fietstocht door Newports miljonairshoek	166

Tussen de Atlantische Oceaan en de Grote Meren in een oogopslag	177
New York – Lower Manhattan	180
New York – Van het Civic Center naar SoHo, Greenwich Village	187
New York – Midtown en Central Park	194
Kloof van de Niagara River	217
Cleveland	230
De uitgaanswijk van Cleveland	234
Pittsburgh	242

De centrale Atlantische kust in een oogopslag	265
Philadelphia	276
Met bokslegende Rocky Balboa door Philadelphia	282
Omgeving van Philadelphia	286
Pier- en Boardwalkwandeling in het gokparadijs	298
Washington D.C.	306

Het zuiden in een oogopslag	351
Atlanta	354
Amusement in Stone Mountain Park	362
Recreëren op de Lookout Mountain	374
Savannah	396
Charleston	406
Langs romantische plantages	408

Florida in een oogopslag	417
Miami en Miami Beach	422
Met Ernest Hemingway door Key West	438
Wandeling door een museumdorp	464
Orlando	478

Uitzicht vanaf de Franconia Ridge Trail in New Hampshire over de White Mountains

water en zijn in de kustvlakte bevaarbaar. Ze zijn tevens verantwoordelijk voor de watertoevoer aan de steden en voor de irrigatie van landbouwgronden. Alleen al in Maine hebben gletsjers uit de ijstijd 2200 meren achtergelaten. Tot de indrukwekkendste getuigen uit deze periode behoren de vijf Grote Meren: Lake Ontario, Lake Erie, Lake Huron, Lake Michigan en Lake Superior aan en over de grens met Canada, het grootste zoetwaterreservoir op aarde. Waar Lake Ontario en Lake Erie samenkomen, liggen de Niagara Falls, een van de grootste natuurwonderen van de oostelijke Verenigde Staten.

Appalachian Mountains

Vanaf de kustvlakte loopt het terrein omhoog via het Piedmontplateau tot aan de grofweg in noord-zuidrichting van Canada tot aan Alabama verlopende Appalachen, die zo karakteristiek zijn voor het reliëf van de oostkust. De White Mountains in New England, de Blue Ridge Mountains in Virginia en North Carolina en de Great Smoky Mountains aan de grens met Tennessee maken deel uit van deze **bosrijke bergketen**. Dit middelgebergte, dat 450 miljoen jaar geleden in het paleozoïcum werd gevormd, heeft in de Mount Mitchell (2037 m) in North

Carolina zijn hoogste top. Mount Washington is met zijn 1917 m de hoogste berg van de White Mountains in New Hampshire – een molshooptje vergeleken met de toppen van de Sierra Nevada of de Rocky Mountains. Door zijn ligging op het snijpunt van drie windgangen heerst er op de bergtop een uitgesproken poolklimaat. Zelfs op warme herfstdagen, wanneer de Indian summer de hele regio in kleurenpracht zet, wordt de bezoeker op deze top ontvangen door een ijskoude mist, rukwinden en een in ijs verstard landschap, dat men hier niet voor mogelijk had gehouden.

Central Lowlands

Ten westen van de Appalachen strekt zich een tot 2500 km **brede continentale vlakte** uit, die tot aan de voet van de Rocky Mountains reikt. Toen in het begin van de 19e eeuw de industrie in het noordoosten van de VS zich begon te ontwikkelen, waren vooral de gemakkelijk te exploiteren steenkool- en ijzerertsvoorraden van groot belang. Dankzij de nabije ligging en de toenemende vraag naar metalen voor de vervaardiging van spoorlijnen en machines werd Pittsburgh in 1815 het centrum van de wereld der ijzergieters, werktuigbouwers en machinefabrikanten.

Ook Malcolm X heeft hier in de New Yorkse wijk Harlem wellicht koffie gedronken

Pennsylvania met 12,8 miljoen inwoners. In tegenstelling hiermee wonen in staten als Maine en Vermont maar 1,3 miljoen respectievelijk 626.000 mensen. De grootste toestroom tussen 2000 en 2014 is in New York City, Atlanta en Centraal-Florida geregistreerd; in de staten New York, Ohio en Pennsylvania stagneerde de bevolkingsgroei.

Multicultureel in opmars

Kenmerkend voor de moderne Amerikaanse samenleving is het gestaag multicultureler wordende karakter ervan. Kon de bevolking tot dertig of veertig jaar geleden nog worden onderverdeeld in zwart en blank, nu is er door de immigratie uit Azië, Latijns-Amerika, Afri-

ka en het Caribisch gebied een totaal ander beeld ontstaan. Er bestaat in de Verenigde Staten momenteel een veel grotere diversiteit aan rassen, culturen en talen dan ooit tevoren.

Latinisering

Enkele jaren geleden kwam het voor volkstellingen verantwoordelijke US Census Bureau met schattingen dat de Hispanics de zwarte bevolking zouden aflossen als de grootste minderheidsgroepering. Het in de jaren 70 ontstane begrip Hispanic duidt op Spaanssprekende inwoners van Latijns-Amerikaanse afkomst. Zij hebben in de afgelopen jaren een hoger immigratie- en geboortequotum gehad en daarmee de Afro-Amerikanen getalsmatig overvleugeld. In 2015 bestond de Amerikaan-

Karakteristieke diner uit de jaren 50 in de Universal Studios in Orlando

Staten niet gebruikelijk dat de gasten zelf een tafel uitzoeken. Wel kunt u – wanneer u naar een tafel wordt gebracht – natuurlijk uw voorkeuren kenbaar maken (bijvoorbeeld dat u het liefst bij het raam wilt zitten).

Hoe bestelt u?

Zodra u hebt plaatsgenomen, komt de *waiter* of de *waitress* (de ober of de serveerster) zich aan u voorstellen ('Good evening folks, my name is Linda') en u de menukaart aanreiken. Bij het bestellen van de gerechten biedt Linda u een reeks keuzemogelijkheden aan. De eerste vraag is meestal 'Soup or salad?' Kiest u een salade, dan volgt de vraag 'What kind of dressing do you prefer?' (Welke dressing wilt u erbij?) De gangbare keuzemogelijkheden zijn French, Italian, Thousand Islands, Ranch en Blue Cheese. Wanneer u vlees wilt, wil Linda weten hoe u uw steak wilt hebben ('How would you like your steak cooked? Medium, well done or rare?'). De keus is dus tussen medium, doorbakken en saignant (rood). Daarna komen de bijgerechten (*side-*

dishes) aan de beurt, ook weer volgens het multiplechoicesysteem: *baked potato* (gepofte aardappel in aluminiumfolie uit de oven), *rice* (rijst), *French fries* (friet), *vegetables* (groente). Het nagerecht (*dessert*) is in de VS meestal iets zoets, ijs of een stuk taart.

De rekening alstublieft?

U hebt de laatste hap nog niet door uw keel of Linda komt met de laatste vraag: 'Anything else you want tonight?' Hebt u nergens meer behoefte aan, dan duurt het luttele seconden voor de rekening (*check*) op uw tafel ligt. Nog even natafelen met een glas wijn is in de VS niet gebruikelijk, een drankje gebruikt u aan de bar of u zoekt in de buurt een andere gelegenheid.

De Golfkust van Florida staat bekend om zijn schitterende zonsondergangen

Een goede uitrusting met stevige schoenen, regenkleding, een winddichte warme jas en voldoende water is in de eenzame State Parks essentieel

TE VOET DOOR BOSTONS KLEIN-ENGELAND

Informatie

Begin: Massachusetts State House

Lengte: circa 1,5 mijl (2,4 km)

Duur: 2-3 uur

Kaart: zie blz. 100

Roze en witte vlijtige liesjes verschuilen zich in kleine voortuintjes achter smeedijzeren hekken en baksteenbruine muren. Geraniums kleuren de vensterbanken groen en rood. Bronzen deurbeslag glimt. De woonwijk **Beacon Hill**, met zijn voorname bakstenen gebouwen en smalle straatjes, is een romantisch, idyllisch plekje en in feite een kleine stad binnen de grote stad, die soms Engelser aandoet dan Engeland zelf.

Wanneer u de inwoners hele roedels rashonden ziet uitlaten en in de garages de verchromde grilles van chique Europese auto's u tegemoet glimmen, weet u zich in een oase van de goed gesitueerde, misschien wat snobistische gemeenschap van Boston. Deze woonwijk ontstond tussen 1800-1850. De baksteenfabrieken van Massachusetts moeten decennialang lucratieve opdrachten hebben gekregen uit dit stadsdeel. Niet alleen de rijtjeshuizen zijn traditioneel van roodbruin baksteen gemaakt, maar ook de straten en tuinmuurtjes.

Een beroemde Bostonian: John F. Kennedy

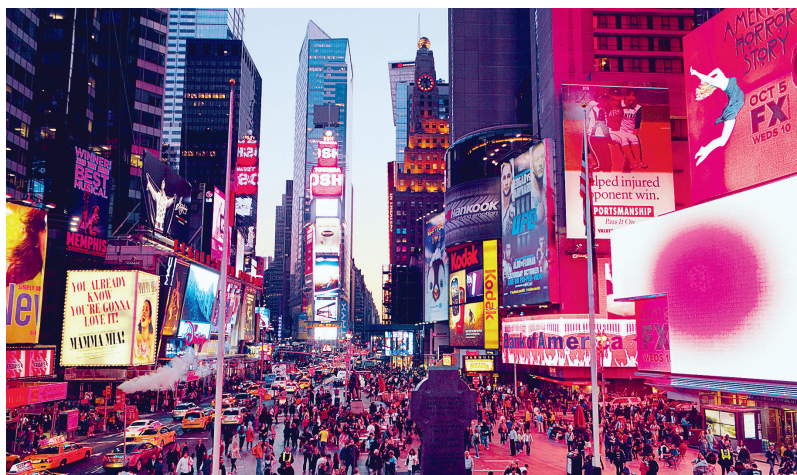
De metrohalte heet Coolidge Corner en ligt in de goede voorstad Brookline. Van hier kunt u de vier straten verderop gelegen Beale Street te voet bereiken. Het twee verdiepingen tellende bescheiden houten huis op nummer 83 van deze straat trekt bezoekers uit de hele wereld, omdat hier op 29 mei 1917 de latere Amerikaanse president John F. Kennedy ter wereld kwam.

Zijn ouders hadden het huis drie jaar eerder voor \$ 14.000 gekocht. Nadat het in 1921 door een particulier was overgenomen, kocht de familie Kennedy het in 1966 terug om er een gedenkplaats voor de in 1963 vermoorde president in te richten. Rose, de moeder van JFK, stortte zich helemaal op dit project, ook omdat er nog veel oorspronkelijke meubels en voorwerpen in haar bezit waren. U ziet er onder meer de piano die Rose en haar man Joseph als huwelijksgeschenk hadden gekregen, een doopjurk die door alle kleine Kennedy's was gedragen en een houten bak met systeemkaarten waarop de lengte en alle ziektes van de kinderen precies werden bijgehouden. Natuurlijk ontbreken in deze schrijn ook de favoriete kinderboeken en de lievelingsstuddybeer van JFK niet (John F. Kennedy National Historic Site, 83 Beale St., Brookline, tel. 1-617-566-7937, www.nps.gov/jofi, mei-okt. wo.-zo 9.30-17, rondleidingen elk halfuur (check de website), bezichtiging zonder gids mogelijk).

John bracht de eerste jaren van zijn leven door in zijn geboortehuis en een tweede woning in Brookline, voordat de familie in 1926 naar New York City verhuisde. Tien jaar later keerde hij terug naar zijn geboortestad om tot 1940 aan de Harvard University politieke wetenschappen te studeren. Al één maand na de afronding van zijn studie publiceerde hij zijn scriptie over de politiek van Groot-Brittannië, getiteld *Why England slept* ('Waarom Engeland sliep') en verkocht van dit boek 40.000 exemplaren. Na een militaire loopbaan in het gebied van de zuidelijke Grote Oceaan en zijn eerste schreden in de politiek was JFK van 1953 tot 1960 in Boston senator, waarna hij op 8 november 1960 werd gekozen tot president van de VS. Op 22 november 1963 werd hij zittend in een open wagen tijdens een rit door Dallas (Texas) het slachtoffer van een moordaanval. Tot op heden doen er complottheorieën de ronde over deze aanslag, die in de hele wereld voor grote beroering heeft gezorgd.

Naast het geboortehuis herinnert in Boston ook de John Fitzgerald Kennedy Library aan de 35e president van de VS. De internationaal bekende toparchitect I.M. Pei ontwierp het complex, dat u betreedt via een glazen entreehal. Tussen de uitgebreide documentatie staat ook een groot aantal herinneringen aan de tot op heden jongste president van Amerika uitgestald. Om bezoekers meer achtergrondinformatie te geven over de oud-president, voor wie nog altijd veel belangstelling bestaat, laat de bibliotheek een film van een halfuur zien, die veel officiële gelegenheden en gebeurtenissen uit de ambtsperiode van J.F. Kennedy in herinnering roept (Columbia Point, tel. 1-617-514-1600, www.jfklibrary.org, dag. 9-17 uur, volwassenen \$ 14, kinderen \$ 10).

Het kloppend hart in het centrum van Manhattan: Times Square

huishoudelijke artikelen, delicatessen en zelfs reproducties van kunst uit het Metropolitan Museum of Art.

Rond Penn Station 34

390 7th Ave., tel. 1-800-622-5000,
www.transitcenter.com

Naast Grand Central Terminal is **Penn Station** het tweede grote knooppunt voor Amtrak-treinen naar alle delen van de Verenigde Staten, forenzentreinen en de metro. Tijdens het spitsuur krioelt het in deze ondergrondse doolhof vooral vanwege de treinen naar Long Island en New Jersey van de mensen, waarbij het er nogal chaotisch aan toegaat.

In dit reusachtige station ligt ook de **Port Authority Bus Terminal**, vanwaar bussen naar New Jersey rijden (40th St. tot 42nd St., tel. 212-564-8484) en langeafstandsbussen van de Greyhound Lines stoppen (www.panynj.gov).

Het wereldberoemde complex **Madison Square Garden** 5 boven het station biedt plaats aan twintigduizend bezoekers en is de grootste locatie in Manhattan voor sporten en muziekevenementen (rondleidingen dag. 10.30-15 uur, tel. 1-212-465-6741, www.thegarden.com).

General Post Office 35

Achter Penn Station vindt u een bouwkundig juweel. Het in 1913 in beaux-artsstijl opgetrokken **General Post Office** (hoofdpostkantoor) valt op door de weidse trap en de gevel met twintig Korinthische zuilen. Erboven is een 80 m lange inscriptie aangebracht met een beschrijving van Herodotus van de postdienst in het Perzische rijk. Het is de bedoeling dat het bouwwerk – in de verre toekomst en na een uitgebreide verbouwing – dienst gaat doen als station voor langeafstandsverbindingen van Amtrak. Wanneer de opening van het station zal plaatsvinden staat echter in de sterren geschreven, aangezien de financiering van het project nog niet eens rond is.

Times Square 36 en Theater District

Een aantal brede verkeerswegen voert tot in het hart van New York City, **Times Square**. Het plein aan de kruising van 7th Avenue en Broadway kreeg zijn huidige naam toen de *New York Times* hier in het begin van de 20e eeuw zijn redactiekantoor vestigde. Met zijn neonslingers, lichtkranten met wereldnieuws, theaterreclames en gigantische toneel-

Voor de deur van New York City: de Hudson Valley

Brotherhood Winery in Washingtonville, die in 1837 voor het eerst voor commerciële doeleinden miswijn produceerde (www.hudsonvalleywinecountry.org).

Tarrytown

Het stadje **Tarrytown** (11.000 inwoners) ligt op de plaats waar de Tappan Zee Bridge als een van de weinige bruggen de Hudson River overspant.

Sunnyside

W. Sunnyside Ln., tel. 1-914-591-8763, www.hudsonvalley.org > Historic Sites > Washington Irving's Sunnyside, mei-nov. wo.-zo. 10.30-15.30 uur, volwassenen \$ 12, kinderen \$ 6
Ten zuiden van de brug woonde in **Sunnyside**, een 17e-eeuws huis aan de rivier, schrijver Washington Irving (1783-1859). Door zijn geestige, fantasierijke verhalen *The Legend of Sleepy Hollow* en *Rip van Winkle* werd hij bekend bij een breed publiek. Personages als Rip van Winkle en Ichabod Crane zouden uit-

groeien tot iconen van de Amerikaanse cultuur. Gekostumeerde gidsen geven rondleidingen in het historische huis vol verhalen.

Lyndhurst

635 S. Broadway, tel. 1-914-631-4481, www.lyndhurst.org, tuinen dag. 8-19, huisbezoeking vr.-zo. 10-16, ma. 12-16 uur, volwassenen \$ 18, kinderen tot 5 jaar gratis

Met **Lyndhurst**, ten zuiden van Tarrytown, bouwde de architect Alexander Jackson Davis in 1838 een kasteelachtig, neogotisch landhuis, waar spoorwegmagnaat Jay Gould aan het eind van de 19e eeuw zijn intrek nam. De fraaie inrichting van het monumentale huis, waarin het hele jaar door evenementen worden gehouden, geeft een beeld van de verfijnde levensstijl van de high society in die tijd.

Sleepy Hollow

In 1996 besloten de bewoners van North Tarrytown de naam van hun dorp te veranderen in **Sleepy Hollow**, naar het verhaal van

City Hall in Buffalo met het monument voor de vermoorde president McKinley

Bezienswaardigheden

City Hall

65 Niagara Sq., tel. 1-716-852-3300, ma.-vr.
8.30-17 uur, toegang gratis

Wie een mooi uitzicht over de stad wil hebben, kan het beste de lift nemen naar de 28e verdieping in de **Buffalo City Hall Observation Tower**, waar u helemaal tot aan Canada kunt kijken. Het in 1932 in gebruik genomen gebouw is ontworpen in de toen populaire art-decostijl. De deels van zuilen voorziene voorgevel is opgesierd met gebeeldhouwde friezen.

Het is ook zeker aan te raden om een kijkje te nemen in de overwelfde lobby met zijn vele beelden.

Albright-Knox-Gallery

1285 Elmwood Ave., tel. 1-716-882-8700, www.albrightknox.org, di.-zo. 10-17 uur, volwassenen \$ 12

De **Albright-Knox Art Gallery** is ondergebracht in een gebouw in wat de Amerikanen 'Greek Revival'-stijl noemen (neoklassiek). Dit door de oudheid geïnspireerde exterieur vormt een contrast met de hedendaagse kunst die binnen te zien is. Er is veel abstracte kunst bij, van namen als Polly Apfelbaum, Lynda Benglis, Arthuro Herrera, Piet Mondriaan, Jackson Pollock, Gerhard Richter en Pae White. Verder zijn er werken van Pablo Picasso, Edgar Degas, Willem de Kooning, Henri Matisse en Roy Lichtenstein en ook sculpturen te bewonderen. In het AK Café kunt u de inwendige mens versterken met kleine gerechten (di.-zo. lunch 12-15, koffie met taart 15-17 uur).

Burchfield Penney Art Center

1300 Elmwood Ave., tel. 1-716-878-6011, www.burchfieldpenney.org, di.-za. 10-17, zo. 13-17, do. tot 21 uur, volwassenen \$ 10

In het **Burchfield Penney Art Center** wordt vooral werk van de Amerikaanse schilder

Bijbel of bier: amishtieners en het rumspringa

De amish worden vanwege hun diepe religiositeit en door hun levenswijze vaak als een soort heiligen gezien. Dat deze bevolkingsgroep echter met dezelfde problemen wordt geconfronteerd als de rest van de VS, blijkt uit een grotendeels onbekend amishgebruik: het *rumspringa*.

De amish leiden met hun oude tradities en waarden een teruggetrokken bestaan, opgesloten binnen de Amerikaanse 'Coca-Colacultuur' – en tegelijkertijd toch ook helemaal daarbuiten. Ze gebruiken geen elektriciteit, rijden in plaats van in een auto met paard-en-wagen als ze op bezoek gaan of gaan winkelen, bewerken hun velden met echte paardenkrachten en kleden zich in eenvoudige kleding, die met haken en ogen in plaats van met ritsen of knopen bijeengehouden wordt.

Des te verbazender is de kinderopvoeding. Zodra tieners het 16e levensjaar achter de rug hebben, breekt voor velen van hen de *rumspringa*-periode aan, een fase waarvan niet van tevoren is vastgelegd hoe lang hij zal duren, waarbij ze de verder verboden wereld van de Amerikaanse maatschappij met al haar uitwassen mogen ontdekken om naar eigen goeddunken te kiezen tussen Bijbel en bier, zedelijk leven en seks. Uitgerust met smartphones spreken jongeren van beide geslachten af voor soms wilde feesten op afgelegen boerderijen, in bossen en zelfs in oude mijngangen. De alcohol stroomt daarbij rijkelijk, en de theoretische kennis van de jonge wilden over het andere geslacht kan zonder ouderlijke strafmaatregelen in de praktijk worden getoetst.

Bij tijd en wijle lopen *rumspringa*-ruzies zodanig uit de hand dat de politie moet ingrijpen om er een einde aan te maken. In Leon (Ohio) moest de sheriff optreden toen op een maandagochtend in een greppel langs de weg buiten het dorp een dood paard en de restanten van een buggy werden gevonden. In de loop van het onderzoek ontdekte hij dat er tijdens een paardenbuggyrace tussen drie jongeren een zware botsing had plaatsgevonden. Hoe lang de *rumspringa*-fase duurt en wat er allemaal is toegestaan respectievelijk verboden, verschilt niet alleen per familie, maar ook per religieuze gezindte. Bij de zeer conservatieve Swarzenrubergroepen kan de jeugd tijdens de *rumspringa* helemaal uit de band springen en tot het uiterste gaan. Minder strenge New Ordergroepen remmen de adolescenten af om excessen te voorkomen. Zij doen dat bijvoorbeeld door samen met andere gemeenschappen sportieve evenementen of concerten te organiseren waarbij de jongeren elkaar kunnen leren kennen.

De amish-ouders hebben een goede reden om hun nageslacht grote vrijheden te gunnen. De kinderen moeten de decadentie van de 'buitenwereld' leren kennen en uit eigen vrije wil in de schoot van hun gemeenschap terugkeren om zich ten slotte te laten dopen. Daarna moeten ze zich evenwel aan het strenge reglement van hun gemeenschap onderwerpen – en voor altijd. Wie na het *rumspringa* voor de moderne wereld kiest, breekt met familie en gemeenschap – eveneens voor altijd.